

WSTĘP

Zeszyt niniejszy stanowi wynik badań prowadzonych w Katedrze Polityki Ekonomicznej Uniwersytetu Łódzkiego. Badania nad rynkiem pracy i bezrobociem są kontynuacją szeroko pojętych zagadnień zatrudnienia. Pracownicy Katedry już przed wielu laty zajęli się problemami zatrudnienia, specjalizując się w jego różnych aspektach. Wyniki publikowane są w pracach zwartych, a także w licznych artykułach. Nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego w serii *Folia oeconomica* ukazywały się co roku zeszyty zbiorowe Katedry pt. *Prace zespołu naukowo-badawczego demografii i zatrudnienia*. Obecnie kontynuujemy owe badania nadając im tytuł: *Rynek pracy i bezrobocie*. Sądzymy bowiem, iż współcześnie ta właśnie nazwa najwłaściwiej odzwierciedla obecną sytuację społeczno-gospodarczą, a także sprzyja potrzebom nauki.

W pracach ograniczeni byliśmy zasobami finansowymi. Zamknięty został etap finansowania centralnego w tzw. badaniach podstawowych, sponsorowanych przez Ministerstwo Edukacji. W Katedrze Polityki Ekonomicznej UŁ w latach 1981–1990 prowadziliśmy rozległe analizy w problemie centralnym na temat racjonalizacji i humanizacji zatrudnienia. Ukazały się następujące książki zespołowe:

- *Racjonalne i humanistyczne aspekty polityki zatrudnienia (wyniki badań ankietowych)*, „Acta Universitatis Lodziensis” 1986, *Folia oeconomica*, z. 63;
- *Prace Zespołu Naukowo-Badawczego Demografii i Zatrudnienia*, „Acta Universitatis Lodziensis” 1987, *Folia oeconomica*, z. 66;
- *Polityka zatrudnienia w latach osiemdziesiątych (wyniki badań ankietowych)*, „Acta Universitatis Lodziensis” 1992, *Folia oeconomica*, z. 124.

Ponadto zostały opublikowane liczne artykuły, przyczynki, referaty, głosy w dyskusjach itd.

Niniejszy tom jest opracowaniem znacznie skromniejszym. Wyniki dociekań naukowych stanowią swoisty dorobek ich autorów. Brak funduszy nie pozwolił na przeprowadzenie wywiadów kwestionariuszowych oraz szerszej kwerendy w urzędach administracji terenowej. Dlatego też ilustracja faktograficzna nie zawsze jest pełna. Badania stanowią wynik prac zespołowych, prowadzonych w latach 1991–1992. Bardzo skromne środki finansowe otrzymaliśmy z funduszków Uniwersytetu Łódzkiego, kierowanych na tzw. działalność statutową jednostek organizacyjnych. Środki te, mimo ich szczupłości służyły kontynuacji badań zespołowych, zaś ich autorzy nie zaniechali podjętych prac.

Dalej prezentujemy artykuły, których kolejność tworzy logiczną całość. Zaczynamy od omówienia zagadnień wstępnych, pojęć ogólnych dotyczących rynku pracy i bezrobocia. Jest to swego rodzaju vademecum wprowadzające do dalszych artykułów. Następnie prezentujemy rolę i stanowisko państwa oraz organów samorządowych w ograniczaniu bezrobocia. Wiadomości na ten temat są niezbędne ze względu na diametralnie nowe warunki, w jakich organom tym przychodzi działać. Uzupełnieniem tych zagadnień jest zwrócenie uwagi na równowagę regionalnego rynku pracy. Artykuł, poświęcony temu tematowi, ma charakter teoretycznych rozważań, co znakomicie uzupełnia zagadnienia wstępne o rynku pracy i bezrobociu. Jednocześnie daje przegląd wiadomości i stanowisk na ten temat.

Interesujące są rozważania, przedstawione w formie analizy porównawczej, na temat bezrobocia w wysoko rozwiniętych państwach. Ukazane tendencje przybliżają zjawisko bezrobocia, jego kształtowanie się, formy występowania, dynamikę i strukturę. Dane faktograficzne pochodzą bezpośrednio z materiałów statystycznych, jakie uzyskano poprzez kontakty z instytucjami i w uczelniach państw zachodnich. Aparatura pojęciowa stanowi także uzupełnienie wiadomości wstępnych o rynku pracy i bezrobociu.

Przechodzimy następnie do omówienia form zatrudnienia jako instrumentu ograniczenia bezrobocia kobiet. To swoiste zagadnienie ma szczególne znaczenie w okresie nasilonego bezrobocia. Kobiety bowiem w pierwszej kolejności są narażone na utratę pracy i stałego zarobku. Nie wykształcone jeszcze formy niekonwencjonalnego zatrudnienia znacznie utrudniają sytuację kobiet. W nurcie omawianych zagadnień znajdują się także sprawy pośrednictwa pracy. One też zostały podjęte, przedstawiono ich istotę i funkcje. Rozważania dotyczą zarówno zagadnień wstępnych, pojęciowych, jak i stanowią wskazówkę dla dalszych udoskonaleń działalności biur pośrednictwa pracy.

Sięgnięto także do doświadczeń Republiki Federalnej Niemiec. Przedstawiono zarys polityki kształcenia, jako środka przeciwdziałającego bezrobociu. Wskazano na system oświatowy w Niemczech i na tym tle na środki przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży. Omówiono program pomocy młodym bezrobotnym. Uzupełnieniem jest przypomnienie, jak sytuacja ta kształtowała się w byłej NRD.

Do niniejszego zeszytu dołączamy aneks statystyczny wraz z komentarzem. Sądzimy, iż będzie to pożyteczne uzupełnienie wiedzy o kształtowaniu się rynku pracy i bezrobocia w województwie łódzkim. Aneks pozwoli również utrwalić zjawiska, które wraz z upływem lat mogą być ulotne. Tabele będą uzupełniane wraz z upływem lat, zaś analiza będzie pogłębiana w miarę stabilizowania się zjawisk.

Halina Mortimer-Szymczak